

УДК 378.1

DOI 10.18372/2786-5487.1.15877

Хмурова Вікторія Валентинівна

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
Київський національний торговельно-економічний університет,
м. Київ, Україна,

Коваленко Вікторія Вікторівна

студентка,
Київський національний торговельно-економічний університет,
м. Київ, Україна

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ, ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ ТА ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ

***Анотація.** У статті розглядаються структура вдосконалення викладання, ознаки професійної компетентності, педагогічна техніки та здібності, критерії і рівні педагогічної майстерності.*

***Ключові слова:** Педагогічна майстерність, підвищення педагогічної майстерності викладачів-економістів, форми методичної роботи, інтерактивні методи навчання.*

***Annotation.** The article considers the structure of teaching improvement, signs of professional competence, pedagogical techniques and abilities, criteria and levels of pedagogical skills.*

***Key words:** pedagogical skills, improving the pedagogical skills of teachers-economists, forms of methodological work, interactive teaching methods.*

Підвищення ефективності підготовки педагогів, повинно мати високий рівень кваліфікації та займати активну позицію у своїй професійній діяльності, відповідно до положень Болонської конвенції, є одним із стратегічних завдань освітньої політики України та головною метою університетів у галузі фізичної культури та спорту. В модернізації національної загальноосвітньої школи важлива роль належить вчителям майбутнього, які підготовлені до виконання професійних функцій, розуміє закономірності всебічного розвитку учнів, вміє мислити педагогічно, планувати та аналізувати навчальний процес, та ефективно вирішувати проблемні ситуації, що виникають у процесі вихованні нового покоління професіоналів, до таких вчителів здебільшого належать викладачі фізичної культури. Кваліфікація та педагогічна майстерність вчителя майбутнього виявляється в якісних характеристиках: цілеспрямованості, компетентності, рівні володіння професійними педагогічними навичками. Вони повинні формуватися вже в процесі навчання в університеті, що передбачає професійне становлення, розвиток загальної та педагогічної культури, виховання особистісних та професійно значущих якостей.

Структура вдосконалення викладання:

Гуманістична спрямованість (цінності, зацікавленості, ідеалістична зорієнтованість) орієнтація на формування нової особисті (учень є центром уваги вчителя), ствердження високих духовних й моральних норм поведінки, цінностей та взаємин. Це демонструє професійну ідеологію вчителя, його ціннісного ставлення до своєї роботи, її змістовності, цілеспрямованості, засобами та предметами її виконання [1].

Ціннісні орієнтації вчителя:

- на собі – самозатвердження;
- на вихованцеві (учень є найбільшою цінністю, педагог повинен допомогти йому знайти себе);
- на шляхи впливу (програма, методи впливу, заходи);
- з метою педагогічної діяльності (гуманізм – сприяння всебічному розвитку кожного учня);
- відповідальність вчителя за майбутнє;

- любов до дітей;
- усвідомлення мети [2-4].

Виділяються такі ознаки професійної компетентності як: знання, вміння, навички, критичні погляди та оцінки, постійне самовдосконалення, високий рівень загальної культури.

«Головне в житті – це не самі знання, а також гармонія, яка виявляється, коли знання добре поміщається в душі, і філософія, яка визначає людину, її світогляд».

(А.С. Макаренко)

Педагогічні здібності:

- спілкування,
- сприйнятливність (порозуміння з іншими людьми),
- швидкий саморозвиток і вміння пристосовуватися до ситуації (активна участь у новітніх проектах, гнучка поведінка у процесі вирішення нагальних питань),
- емоційна стійкість (самоконтроль і регуляція свого емоційного положення)
- оптимістичний погляд на події і людей (віра в свою справу і своїх учнів, у майбутнє і його розвиток)
- креативність (нестандартний та креативний підхід до будь-якого завдання) та ще багато чого іншого [5].

Педагогічна техніка (форма організації поведінки вчителя):

• здатність використовувати свій психофізичний потенціал як інструмент виховного впливу (володіти своїм фізичним, психічним та емоційним станами; голосом, мімікою та пантомімікою)

- здатність впливати на інших (вербальні, невербальні засоби спілкування)
- внутрішні та зовнішні технології [6].

Майстерність вчителів має такі критерії:

- доцільність (за спрямованістю),
- продуктивність (за результатами),
- діалогічність (характер взаємин з колективом учнів у цілому),
- оптимальність (у засобах діяльності і їх виборі),
- креативність (у змістовності діяльності) [6, 7].

Рівні майстерності:

- Примітивний.
- Основний (Класичний).
- Ідеалістичний.
- Креативний

З історії розвитку теорії педагогічної майстерності.

А.С. Макаренко запровадив таке поняття, як «майстерність вчителя» та «педагогічна техніка» у своїй статті «Деякі висновки з мого педагогічного досвіду»: «Майстерність вихователя – це не якесь особливе мистецтво ... але це спеціальність, яку потрібно викладати, як слід навчити лікаря своїй майстерності, як навчити музиканта».

Шляхи формування педагогічних навичок:

- саморозвиток загальних та педагогічних сторін свого характеру (потреби, саморозуміння, планування, реалізація, контроль, корекція);
- оволодіння професійними знаннями, вміннями, навичками;
- соціальна розвиненість;
- викладацька досвід;
- вивчення передових педагогічних навичок.

Отже у висновку можна зазначити, що педагогічна майстерність має велике значення у формуванні майбутнього покоління. Педагогічні навички мають свої критерії, рівні та критерії, які безпосередньо можливо і необхідно розвивати.

Список використаних джерел

1. Медвідь Л. А. Впровадження тренінгових технологій з метою формування ключових компетентностей в економічному університеті / Л. А. Медвідь // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2009. – №5(13). – С. 40-3.
2. Особистісно-професійний розвиток майбутнього учителя економіки: проблеми та можливості їх вирішення засобами інтерактивного навчання [Електронний ресурс] / В.К. Щербіна. Режим доступу: // www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ppmb/texts/2009.../09svknie.pdf.
3. Психолого-педагогічні кафедри вищих навчальних закладів України / уклад.: В.І. Даниленко, А.В. Кудін, К.М. Левківський, В.П. Мележик; за ред. Б.М. Жебровського. – К. : Знання, 2006. – 302 с.
4. Романова Г. Психолого-педагогічна підготовка як чинник професійної самореалізації викладачів економічного університету / Г. Романова // Вісник Львівського університету. – 2009. – № 25 (3). – С. 173.
5. Сучасні форми методичної роботи з підвищення педагогічної майстерності викладачів в університеті [Електронний ресурс] / О. М. Обривкіна. Режим доступу: // www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/nvnau_ppf/2010.../10oom.pdf
6. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / М.М. Фіцула. – К. : «Академвидав», 2006. – 352 с. – ISBN 966-8226-35-6.
7. Шепеленко Т. Діагностика професійно-педагогічної спрямованості майбутніх викладачів економіки / Т. Шепеленко // Проблеми трудової і професійної підготовки – 2009. – №14. – С. 121.